

Oikeusministeriö
PL 25 (Eteläesplanadi 10)
00023 VALTIONEUVOSTO

271 §**Lausunto lakiehdotuksesta koskien käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojaa hallintoasian käsittelyn viivästyessä**

HEL 2012-008046 T 03 00 00

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 23.5.2012

Päätös

Vs. kaupunginjohtaja päätti antaa oikeusministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojaa käsittelyn viivästyessä koskevaksi lainsäädännöksi:

Esitysluonnoksen oikeussuojaa kohentavia toimenpiteitä, kohtuullisen käsittelyajan määrittelyä ja viivästysvalitusta, on pidettävä periaatteessa tavoiteltavina. Oikeussuojaa on tarkoitus tarjota tilanteissa, joissa viranomainen on laiminlyönyt hallintopäätöksen tekemisen tai hallintopäätöksen tekeminen on viivästynyt. Hallinnollisen päätöksenteon viivytyksettömyyden ja asianosaisen oikeussuojaa edistävien lainsäädäntöratkaisujen voidaan sinänsä katsoa lisäävän osaltaan hallinnon tehokkuutta ja tuloksellisuutta, hallinnon palvelu- ja toimintakykyä sekä asiakastyytyväisyyttä.

Esitysluonnokseen sisältyy kuitenkin joukko käytännön tason ongelmia.

Yksityisiä asianosaisia koskevia hallintoasioita käsitellään hallintoviranomaisissa vuosittain miljoonia. Ylimmille laillisuusvalvojille tehdään vuosittain muutama sata viivästyskantelua olkoonkin, että tällaisten kanteluiden suhteellinen osuus kaikista kanteluista on ollut nousussa. Yleisesti ottaen on kuitenkin katsottava, että hallinto on huolehtinut hyvin velvollisuuksistaan hallintopäätösten teossa. Viivästymiset eivät ole laaja ongelma. Tämä antaa aiheen epäillä, onko nyt käsillä olevan verrattain muodollisen esityksen toteuttamiselle ylipäättään todellista tarvetta.

Ensisijaisesti hallintoasioiden joutuisaa käsittelyä turvaa viranomaisten riittävien voimavarojen varmistaminen. Yksittäisissä

viivästymistapauksissa tulee selvittää viivästymisen syy ja se, kuinka asia olisi ratkaistavissa nopeasti ja tehokkaasti. Sääntelyä tulisi kehittää niin, että yksittäisiin viivästymistapauksiin voidaan tehokkaasti puuttua ilman koko hallinnon kuormittamista.

Yleisemmin asioiden käsittelyä on tehostettava ilman, että viranomaisille asetetaan uusia velvollisuuksia toimia muotomääräysten mukaisesti. Viranomaisilla tulisi olla edelleen mahdollisuus kehittää omia toimintatapojaan. Toteutuessaan esitysluonnos saattaa aiheuttaa päätöksentekoprosessin kaavamaisumista ja viedä resursseja menettelyjen omaehtoiselta kehittämiseltä.

Lakiesityksen voidaan arvioida aiheuttavan hallintoviranomaisille kustannuksia ja asioiden käsittelyn ruuhkaantumista entisestään, kun viranomaiset joutuvat siirtämään voimavarojaan uusien oikeussuojakeinojen mukaiseen toimintaan. Esityksen vaikutuksia, ja varsinkin sen taloudellisia sekä hallintoviranomaisten toimintaan kohdistuvia vaikutuksia koskeva jakso on edelleen varsin ylimalkainen ja perustuu oletuksiin. Sen perusteella on vaikeaa hahmottaa, mitä esitetty sääntely todellisuudessa tarkoittaisi esimerkiksi kunnan voimavarojen käytön kannalta.

Mietinnössä ei ole muutenkaan kiinnitetty huomiota siihen, kuinka viranomaisten voimavarat turvataan. Mikäli esitetyt muutokset tehdään, viranomaisten tosiasialliset voimavarat on turvattava, jotta ehdotetuista uudistuksista saadaan suunniteltuja hyötyjä. Tältä osin on aihetta viitata myös eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöön, jonka mukaan kunnille säädettävien uusien velvoitteiden yhteydessä on turvattava riittävät voimavarat niiden toteuttamiseen.

Lainmuutoksesta aiheutuvat kustannukset voivat osoittautua kohtuuttoman korkeiksi saavutettaviin hyötyihin nähden, varsinkin kun otetaan huomioon, että lainmuutos saattaa johtaa hallinnon jo muutenkin rajallisten voimavarojen ohjautumista varsinaisesta hallintotoiminnasta esitetyn muodollisen oikeussuojajärjestelmän tarpeisiin. Lisäksi on otettava huomioon, että samanlaisten asioiden käsittelyssä voi eri puolilla maata esiintyä alueellisia eroja, esimerkiksi asian erityislaadusta riippuen kohtuullinen käsittelyaika voi vaihdella.

Jos lainmuutokseen kuitenkin ollaan päätyvässä, sen soveltamisalaa tulisi ainakin kokeiluluontoisesti rajoittaa vain tiettyihin viranomaisiin tai tiettyihin asiaryhmiin kokemuksen keräämiseksi siitä, millaisia kustannuksia muutoksesta aiheutuu ja millaisiksi siitä koituvat todelliset hyödyt arvioidaan. Tällaisten kokeiluun valittavien viranomaisten tai asiaryhmien valinta voisi perustua laillisuusvalvonnassa tehtyihin havaintoihin siitä, millä hallinnonaloilla viivästystilanteita on eniten tai missä niistä aiheutuu eniten ongelmia.

Lisätiedot

Peltonen Antti, vs. päätösvalmisteluyksikön päällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Otteet

Ote
Oikeusministeriö

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 06.07.2012 ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

Marja-Leena Rinkineva
vs. rahoitusjohtaja